

Voorwoord bij het verschijnen van de jaaruitgave nr. 14

Voor U ligt jaaruitgave nr. 14 - 2004/2005 - met daarin o.a. het verhaal van de Medemblicker kaperkapitein Gerrit Pieterz de Vries en van de beruchte kaper Claas Compaan uit Oostzaan.

De uitgave omvat 32 pagina's, waarvan 3 met advertenties uit de Medemblicker Courant van 1925. Voor velen interessant.

Graag zouden wij uitbreiding zien van onze redactie. Er valt nog zoveel te schrijven over de historie en de jonge geschiedenis van Medemblick.

Bent U geïnteresseerd, neem dan contact op met één van onze redactieleden.

Wij wensen u veel leesplezier!

Jaap van Leverink

Gerrit Pietersz de Vries en Claas Compaan

Een Medemblicker kaperkapitein en zijn beruchte opvolger

Inleiding

In 1621 kwam een einde aan het Twaalfjarig Bestand tussen Spanje en de opstandige Nederlanden. Beide partijen pakten de wapens weer op en vervolgden de strijd die al sinds 1568 gaande was. Medemblick lag op een relatief veilige afstand van het wapengekletter. De inwoners van de stad hoefden niet direct voor de Spaanse soldaten te vrezen. De opmars van de Spanjaarden in Noord-Holland was na het beleg van Alkmaar en de slag op de Zuiderzee in 1573 een halt toegeroepen. Hoewel het gevaar na deze overwinningen nog niet helemaal was geweken, had het strijdtoneel zich sindsdien steeds meer naar het zuiden en oosten verplaatst. Voor zeevarenden uit Medemblick was de situatie anders. Na de beëindiging van het bestand werd de dreiging van de Duinkerker kapers weer actueel. Deze kapers opereerden vanuit de Noord-Franse havenstad onder het gezag van de Spaanse koning. Vele Nederlandse schepen, ook uit Medemblick, werden door de Duinkerkers buitgemaakt en opgebracht.

Om de Spaanse vijand schade toe te brengen maakten de Nederlanders zelf ook van het kaperwapen gebruik. Kaperbrieven, waarin de formele toestemming voor het kapen van vijandelijke schepen was vastgelegd, werden aan particuliere kapiteins uitgereikt. De uitreiking van de brieven geschiedde in naam van de prins van Oranje, voor wie uiteindelijk een aanzienlijk deel van de opbrengst bestemd was. Natuurlijk deden ook de kaperkapitein en zijn bemanning in de buit. Één van deze kapiteins was de Medemblicker Gerrit Pietersz. Hij ontving in 1621 een kaperbrief om *te mogen varen met zijn schip ende onderhebbende maetroosen tot affbreck [=afbreuk] der Spangjaerden*. Met zijn schip de Walte verliet Gerrit Pietersz tweemaal de haven van Medemblick met als doel Spaanse schepen te kapen. Over deze kapitein en zijn opvolger Claas Compaan gaat het navolgende verhaal.

Gerrit Pietersz de Vries en de Walte

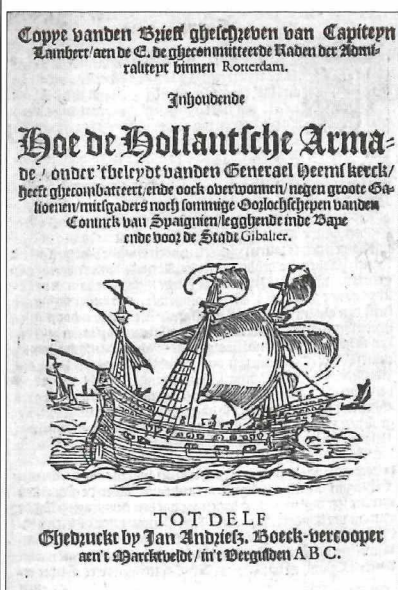
Medemblick is waarschijnlijk niet de geboorteplaats van Gerrit Pietersz. Alles wijst erop dat zijn wortels aan de overzijde van de Zuiderzee lagen: in Friesland. Stadsgenoten noemden hem Gerrit Pietersz *de Vries*. Zijn vrouw Aaltjen Aggesdochter Rollama moet, gezien haar achternaam, eveneens uit Friesland afkomstig zijn geweest. Dat de banden met Friesland hecht waren blijkt wel uit het feit dat de familie een huis in Medemblick en een huis in Stavoren bezat.

Ook maakten enkele *landen gelegen in Vrieslant* deel uit van de bezittingen van het echtpaar. Gerrit Pietersz en Aaltjen Aggesdochter hadden een zoon en een dochter, genaamd Pier en Cornelisje.

Gerrit Pietersz de Vries was kapitein en eigenaar van de Walte, een driemaster van circa 25 meter lang. Vermoedelijk kende de Walte meerdere eigenaren of aandeelhouders, die samen een partenrederij vormden. Aandeelhouders staken nou eenmaal hun geld liever niet in één schip, maar verspreidden het risico door in meerdere schepen te beleggen. Over de activiteiten van Gerrit Pietersz en zijn schip voor het jaar 1621 zijn we slecht geïnformeerd. Mogelijk deed het schip dienst als koopvaarder in het Middellandse zeegebied, een gebied waarop verschillende Medemblicker schippers in de zeventiende eeuw voeren. Dit zou in ieder geval de forse bewapening van 17 stukken geschut van het schip verklaren. Het gebied rondom de Middellandse Zee stond namelijk bekend als een lucratieve maar gevaarlijke bestemming. Met de passage bij Gibraltar begaf men zich in het hol van de (Spaanse) leeuw. Bovendien werd het gebied door kapers uit Noord-Afrika onveilig gemaakt.

Het verhaal gaat dat de Walte in 1607 aan de Slag van Gibraltar zou hebben deelgenomen. In deze slag boekte een Nederlandse oorlogsvloot, onder leiding van de bekende admiraal Jacob van Heemskerck, een klinkende overwinning op de Spanjaarden. De Spaanse koning verloor in eigen wateren negen grote galjoenen en verschillende kleinere schepen. Een bekend schilderij waarop de Slag van Gibraltar is afgebeeld kan men in het Scheepvaartmuseum te Amsterdam vinden. Het enorme schilderstuk (2 bij 5 meter) werd in 1622 door de zeeschilder Cornelis Claasz Wieringen vervaardigd. Enkele oorlogsschepen, zoals het vlaggenschip van Van Heemskerck en het schip van de Rotterdammer Mooy Lambert, zijn door de kunstenaar herkenbaar op het doek aangebracht. Blijkbaar was dit de wens van de opdrachtgever. Helaas is de Walte van kapitein Gerrit Pietersz niet op het schilderij afgebeeld. Een schriftelijke bron over de samenstelling van de Nederlandse vloot bestaat ook. Maar ook hierin is de Walte en kapitein Gerrit Pietersz niet terug te vinden. Wel wordt melding gemaakt van een *Vriessche Pinasse*, waarmee mogelijk de Walte wordt aangeduid. Dit schip stond echter niet onder commando van Gerrit Pietersz maar werd in 1607 door ene kapitein Anthonis Woutersen geleid. Andere bronnen, die het verhaal van de Walte en de Slag van Gibraltar kunnen onderschrijven, zijn niet gevonden.

Berichtgeving over de Slag bij Gibraltar in drukvorm.

De twee kaaptochten van Gerrit Pieterz

Voor zijn eerste kaaptocht verliet Gerrit Pietersz op 7 november 1621 de rede van Texel. Aan boord van de Walte bevonden zich naar schatting 80 mannen. Het Medemblicker kaperschip zette koers naar het zuiden. Enkele weken later troffen de kapers ter hoogte van de Spaanse kust een koopvaarder aan. Toen bleek dat het om een Spaans of Portugees schip ging, werd op bevel van Gerrit Pietersz de achtervolging ingezet. Eenmaal langszij enterden de kapers de koopvaarder. Het schip, qua grootte vergelijkbaar met de Walte, was allerminst een makkelijke prooi. Tijdens het felle gevecht doodde de Portugeese bemanning van de koopvaarder drie van haar belagers en raakten verschillende matrozen van Gerrit Pietersz gewond. Maar de Nederlandse overmacht was te groot waardoor de Portugeese schipper niets anders restte dan zich over te geven. De schipper, Antonio Viano, werd samen met 16 bemanningsleden gevangen genomen. In de koopvaarder troffen de kapers tien slaven aan, *soo vrouw als mans personen, jonck ende out*. Verder bestond de buit uit 150 kisten suiker, meer dan 300 West-Indische huiden en een behoorlijke hoeveelheid Braziliaans hout.

In januari 1622 voeren de Walte en het gekaapte schip het gat bij Texel binnen. Omdat ijsgang verder transport verhinderde werd de kostbare lading tijdelijk bij het Nieuwediep opgeslagen. Bij het eerste open water

zouden de goederen met lichters naar Hoorn worden gebracht. De Portugezen en de slaven gingen wel direct op transport en werden in Hoorn *in bewaerender handt gehouden*. Het admiraliteitsbestuur in Hoorn, dat verantwoordelijk voor de controle op de kaapvaart en de afhandeling van de buit was, wist niet goed raad met de gevangenen en besloot daarom op 19 januari bij de Staten Generaal advies in te winnen. In een brief vroegen de heren zich af wat zij *met de portugysen ende slaven sullen hebben te doen, die alhyer [=Hoorn] op groote costen gehouden werden*. Ook wilde het admiraliteitsbestuur toestemming krijgen om de goederen, zodra die in Hoorn zouden arriveren, te mogen verkopen. Gewoonlijk werd door de admiraliteit hiervoor een publieke verkoping georganiseerd en vonden de goederen bij opbod een nieuwe eigenaar.

Het succes van de eerste onderneming naar de Spaanse kust deed Gerrit Pietersz de Vries besluiten om in 1622 opnieuw uit te varen.

Maar voordat de Walte haar thuishaven verliet hadden enkele bemanningsleden in Medemblick nog zaken af te handelen. Op 23 mei 1622 verschenen twee *bootsgesellen ofte soldaten* voor het gerecht van Medemblick.

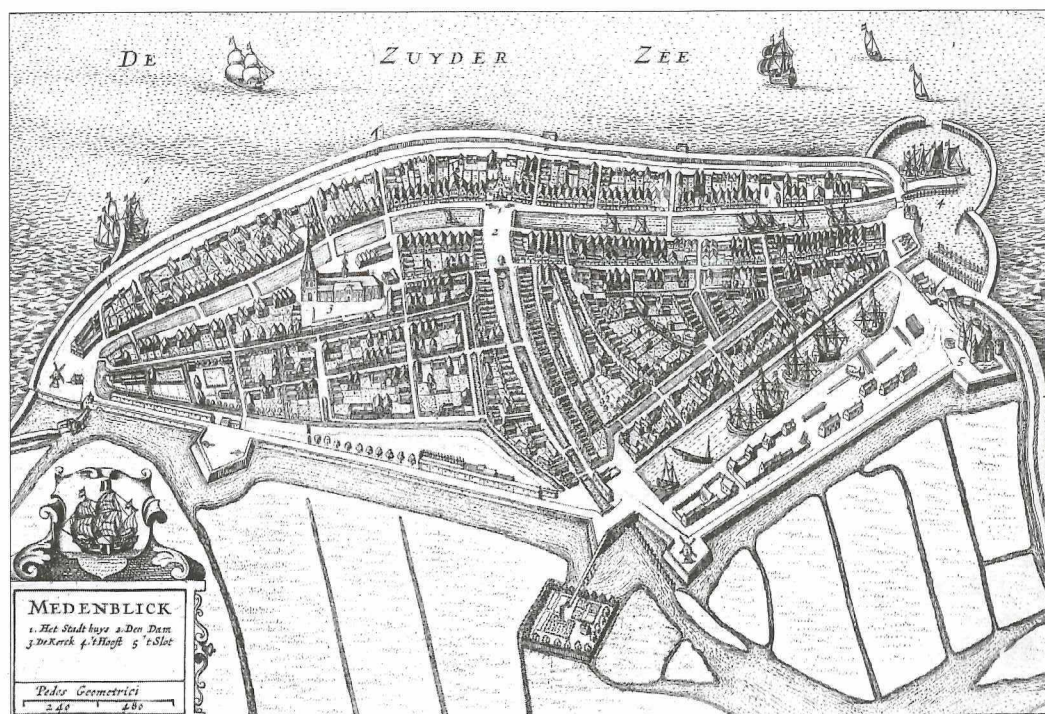

Op verzoek van Liesbeth Tolckes verklaarden Anthony Phalange van Lieren en Pieter Pietersz uit Oostland dat zij bij de vrouw onderdak hadden genoten. Blijkbaar bestierde de vrouw een logement in Medemblik. De twee bootsgezellen, 20 en 19 jaar oud, waren door Liesbeth Tolckes verscheidene malen naar de lakenwinkel van Cornelis Evenblij meegenomen voor de aankoop van stof voor nieuwe kleding. Maar op het moment van de aankoop hadden de mannen van Gerrit Pietersz nog niet in de buit gedeeld. Zij kregen hun lakenstof pas na het tekenen van twee schuldbriefjes mee. Toen Pieter Pietersz zijn aandeel in de buit van admiraliteitsbestuurder Lieves ontving werd de bootsgezel in verband met de schuld aan Evenblij gekort. Maar de verklaring, die de twee mannen van Gerrit Pietersz op 23 mei aflegden, doet vermoeden dat Cornelis Evenblij nog steeds geen stuiver voor zijn verkochte waren had ontvangen.

Een dag later, op 24 mei 1622, bezocht een andere opvarende van de Walte notaris Geerloff Siccama in Medemblik. De naam van deze bootsgezel is Jan Egbertsz van Haarlem. Hij bekleedde aan boord de rang van korporaal. Het aanstaande vertrek had hem doen besluiten om zijn testament in orde te maken.

De tweede tocht van de Walte kende aanvankelijk een voorspoedig verloop. Net als tijdens de eerste reis kreeg de bemanning van de Walte ter hoogte van de Spaans-Portugese kust een vijandelijke koopvaarder in zicht. Ditmaal betrof het een *clayn scheepgen comende ut Brasilien geladen met twee hondert veertich kisten suyckers ende een weynich Brasilien hout*. Zonder vermelding van slachtoffers werd het vaartuig geënterd en veroverd. De terugreis naar het vaderland liep voor kapitein Gerrit Pietersz noodlottig af. Hij kwam op zijn schip ten val en overleed aan zijn verwondingen. Een schrijver uit de achttiende eeuw verwoordde deze gebeurtenis als volgt: *Zo wierd in de nagt aen hem [=Gerrit Pietersz] geboodschaft dat een van zyn allerbeste Boots-gesellen (Malgom genaempt) in doods-nood was/ dies hy op stond/ en in donker uyt zyn Cajuyt daer na toe lopende/ een van de luyken van boven neder viel/ en hem zo bezeerde/ dat hij van de val sturf*. Zonder kapitein maar met een buit en 20 gevangenen arriveerden de kapers in januari 1623 in de haven Hoorn.

Na thuiskomst uitten meerdere opvarenden van de Walte hun ongenoegen over het voedsel aan boord. Schipper Pieter Outgersz, schrijver Jan Pietersz Cocx en de kok Heycke Hermansz waren het minst te spreken over de erwten. De wijlen kapitein had deze *ter goeder trouwe* bij Jan Willemsz in Alkmaar ingekocht. Maar eenmaal op zee bleek het grootste deel van de voorraad niet geschikt *omme voor menschen te eten*. De kwaliteit was zo slecht *datse de erwten selfts in handen gehadt lange gewreven hebben maer bleven sulx datmen niet conde onderscheyden oft de zelve grauw oft wit waren*. Volgens de drie opvarenden werd een deel van het scheepsvolk na het eten van de ondeugdelijke etenswaren ziek.

Medemblik in het begin van de zeventiende eeuw.

Voor de afhandeling van de buit stuurde het admiraliteitsbestuur op 25 januari 1623 weer een brief naar de Staten Generaal. Hierin deed zij het verzoek om de kisten suiker en het hout te mogen verkopen, zodat de

matrozen van het Medemblicker kaperschip *haere gerechticheyt sullen mogen geraecken*. De opvarenden van het gekaapte schip gingen achter slot en grendel. Voor de schipper en twee andere personen werd een uitzondering gemaakt. Hun gezondheid liet te wensen over. Nadat een borgsom van maar liefst 3.000 gulden was neergeteld mochten de drie Portugese zeelieden zich vrijelijk door Hoorn bewegen. De bedoeling was dat uiteindelijk de 20 gevangenen zouden worden geruild tegen Nederlandse zeelieden, die in Duinkerken of elders in gevangenschap verkeerden. Mogelijk verbleven de gevangenen nog tot 1626 in Hoorn. In dat jaar bereikten de Staten Generaal en Spanje overstemming over een gevangenenruil. Het stadsbestuur van Medemblick werd in oktober 1626 van deze *lange verwachte wisseling* op de hoogte gebracht. Zij werd verzocht om zorg te dragen voor financiële middelen die de vrijlating van Medemblicker zeelieden moesten bespoedigen.

Claas Compaan

Na het overlijden van Gerrit Pietersz kreeg de Walte een nieuwe kapitein. In 1623 werd het Medemblicker kaperschip door de weduwe van Gerrit Pietersz verkocht aan Claas Compaan, een voormalige koopvaardij-schipper uit Oostzaan. Compaan had enkele investeerders bereid gevonden om een aandeel in het schip te verwerven. Onder hen was bierbrouwer Pieter Denijs uit Amsterdam. Deze ondernemer had veel vertrouwen in het rendement van kaapvaart. Naast de investering in de Walte van Compaan was hij mede-eigenaar van minimaal 20 andere kaperschepen. De nieuwe kapitein van de Walte zou uitgroeien tot de meest bekende en vooral gevreesde kaper van de zeventiende eeuw. Met een kaperbrief op zak, verliet Compaan nog in hetzelfde jaar de haven van Medemblick. Aan boord van de Walte bevonden zich 80 mannen, waarvan ongetwijfeld een deel eerder onder kapitein Gerrit Pietersz had gediend. In Vlissingen werd de bemanning nog eens met 30 koppen versterkt.

Al voor zijn vertrek uit Medemblick kregen de autoriteiten de eerste signalen dat zij met Claas Compaan nog heel wat te stellen zouden krijgen. Wat was het geval?

Naar goed gebruik werd de kaperkapitein door het admiraliteitsbestuur voor een afscheidsmaaltijd uitgenodigd, erop vertrouwend dat hij de maaltijd zou bekostigen. Maar na zich te goed hebben gedaan aan drank en spijs, dankte Compaan de hoge heren voor de maaltijd en deelde hun brutaal mee dat hij geen geld meer had. Zijn geld was besteed aan de koop en uitrusting van de Walte, waarmee hij in korte tijd een schuld van 8.000 gulden had opgebouwd.

Maar Claas Compaan beloofde de heren rijkelijk te compenseren, wanneer hij zijn eerste Spaanse schip buit had gemaakt. De brutaliteit van de Oostzoner maakte veel indruk bij zijn tijdsgenoten. Zo maakte Cornelis Jansz Opperdoes, secretaris van Medemblick in de zeventiende eeuw, een aantekening van het voorval in zijn kroniek.

Éénmaal op zee bleek Claas Compaan zijn kaperbrief zeer ruim te interpreteren. Zijn activiteiten beperkten zich niet tot het kapen van Spaanse en Portugese schepen. Ook Nederlandse schepen en opvarenden werden slachtoffer van zijn daden. Bovendien stond Compaan zijn buit niet aan de autoriteiten in zijn vaderland af. In plaats daarvan deelde hij deze met zijn bemanning. In september 1624 was voor de Staten van Holland de maat vol. Tijdens een vergadering in Den Haag werd gesproken over het uitrusten van een viertal oorlogsbodems om Claas Compaan te *mogen doen opsoecken*. Het was duidelijk, dat Compaan niet langer meer het gewenste wapen was. Hij was een gevreesde piraat, die elk gezag aan zijn laars lapte. Ook de Engelse en Spaanse autoriteiten waren de praktijken van Compaan meer dan beu. Als gevolg hiervan werd vanuit verschillende landen de jacht op hem geopend. Maar de brutale kaper liet zich niet vangen en zette zijn rooftochten voort.

Compaan dankte zijn succes voor een deel aan zijn snelle en goed bewapende schip. Ongetwijfeld waren de goede vaareigenschappen bij Compaan al bij de aankoop van de Walte bekend. In 1624 stapte de Oostzoner over naar een ander schip: de Omval. Zijn nieuwe schip had Claas Compaan op een listige wijze de Hoornse schipper Evert Cornelisz van Berkhout afhandig gemaakt. Terwijl Evert Cornelisz en zijn bemanning op de kust van de Kaapverdische eilanden aan het zout scheppen waren, overmeesterde Compaan het vaartuig en ging ermee vandoor. Op het hoogtepunt van zijn roofactiviteiten beschikte Claas Compaan over een vloot van zeven schepen. Later werd dit aantal naar drie teruggebracht. De Walte maakte van deze kleine kapervloot geen deel meer uit. Het is niet bekend, wat er met het oude schip van kapitein Gerrit Pietersz is gebeurd.

In december 1624 wijzigden de Staten Generaal ten aanzien van Claas Compaan haar koers. Omdat de jacht op de piraat niet het gewenste resultaat had opgeleverd, verklaarde men zich in Den Haag bereid om hem pardon te verlenen. Met dit pardon zouden zijn daden hem worden vergeven.

Maar de communicatie hierover tussen de autoriteiten in Den Haag en Compaan verliep zeer lastig. Pas in april 1627 aanvaardde Compaan de terugtocht naar zijn vaderland. Hiermee kwam een einde aan zijn roof-

praktijken, waarbij meer dan 300 schepen zouden zijn buitgemaakt. De Omval en twee andere kaperschepen arriveerden in 1627 in de haven van Medemblick. De schepen gingen terug naar de rechtmatige eigenaren. Claas Compaan keerde zelf terug naar zijn geboortedorp Oostzaan. Daar leidde hij nog vele jaren een relatief rustig leven. Zo af en toe meldde zich nog een gedupeerde koopman of schipper bij hem. Niet voor niets omringde hij zich aanvankelijk met een aantal lijfwachten. In 1660 overleed hij als oud man en werd hij in de kerk van het dorp begraven.

De erfenis van Gerrit Pietersz

Na de dood van Gerrit Pietersz en de verkoop van de Walte bleven Aaltjen Aggesdochter Rollama en de twee kinderen in Medemblick wonen. Het gezin hoefde zich geen zorgen te maken over de kostwinning. De kapitein had zijn gezin in een zeer bemiddelde positie achtergelaten. Ook had de verkoop van het schip aan Compaan de nodige financiële middelen opgeleverd. Op 17 november 1627 maakte de weduwe van de kapitein haar testament bij notaris Siccama op. Zij was op dat moment *sieck van lichaeme* en wilde in geval van overlijden onenigheid over de verdeling van de nalatenschap voorkomen. Uit de akte blijkt, dat Cornelisje, de dochter van Aaltjen, al een fors voorschot op haar erfenis had ontvangen. Cornelisje was voor november 1627 met ene Willem Mulick in het huwelijk getreden. Voor de bruiloft, de kleding en andere zaken had Aaltjen 1.000 gulden aan haar dochter gegeven. Daarnaast had Cornelisje 1.000 gulden aan zilverwerk, linnen, huisraat en een trouwpenning van haar moeder ontvangen en kreeg ze na haar bruiloft de beschikking over het huis in Stavoren.

Aaltjen wilde, dat haar zoon Pier voor eenzelfde portie in de erfenis zou delen en bepaalde daarom in haar testament dat hij 7.000 gulden zou krijgen. In dit bedrag was het huis in Medemblick inbegrepen. Alles wat hierna nog zou overblijven moest volgens het testament gelijkelijk tussen Cornelisje en Pier worden verdeeld. Het toezicht op de verdeling en de administratie ervan werd aan de heren Joannes Bogerman en Lyuwe Rollama, vermoedelijk een broer van Aaltjen, overgelaten.

Beide heren waren nog door Gerrit Pietersz de Vries als voogden van zijn kinderen aangesteld. Aaltjen Aggesdochter vertrouwde het toezicht op de verdeling aan de twee mannen *ten vollen* toe. Voor het grondbezit van de familie in Friesland werd in het testament een bijzondere bepaling opgenomen. Wanneer Cornelisje en haar man stukken land toebedeeld zouden krijgen, dan mochten zij deze onder geen beding aan vreemden van de hand doen. De enige, die voor de aankoop in aanmerking zou komen was Pier Gerritsz of zijn nazaten.

Met de verkoop van de Walte in 1623 was de band tussen de nabestaanden van Gerrit Pietersz en de kaapvaart nog niet verbroken.

Aaltjen Aggesdochter was namelijk één van de personen, die zich voor Claas Compaan had borggesteld. De autoriteiten hoopten dat van dergelijke borgstellingen een sturende werking zou uitgaan. De borgstelling van Aaltjen, waarmee een bedrag van 1.000 gulden was gemoeid, had vermoedelijk onderdeel van de verkoop van de Walte uitgemaakt. In 1625 stelde een aantal Franse kooplieden de Nederlandse Staat aansprakelijk voor het verlies van enkele van hun schepen aan Claas Compaan. Maar de kooplieden werden naar de borgstelling van Aaltjen doorverwezen. De zaak zou vele jaren voortduren. In 1635 werd over de borgstelling nog steeds geprocedeerd! Willem Mulick, de man van Cornelisje Gerritsdochter, daagde in verband met deze zaak Claas Compaan voor het gerecht. Maar bij de beruchte kaper hoefden de erfgenamen van Gerrit Pietersz de Vries niet aan te kloppen. Compaan had intussen van het hoogste gezag een pardon ontvangen. Daarmee was voor hem de zaak afgehandeld.

Peter Swart

Amsterdam, november 2004

Geraadpleegde bronnen

- ❖ Balbian Verster, J.F.L. de, De slag van Gibraltar door Vroom, *Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum*, zesde jaarverslag (1922) 47-56.
- ❖ *'t Begin, midden en eynde der zee-roveryen van den alderfameusten zee-rover Claas G. Compaan van Oost-zanen in Kennemer-land. Vervattende zyn wonderlyke, vreemde landsschadelyke dryftogten. Waar in vertoond word hoe hy met weinige scheepen de zee onveilig gemaakt, een ongehooflyken buyt, en een groot aantal van scheepen, van alle landen gerooft en afgelopen heeft.* Amsterdam, 1778.
- ❖ Belonje, J. en Kaptein, R., Een kroniek van Medemblick, *Bijdragen en mededeelingen van het Historisch Genootschap*, deel 64 (1943) 45-107.
- ❖ Veenman, Rob en Muijs, Ger, *Claes Compaen zeerover in de Gouden Eeuw*. Oostzaan, 2003.

- ❖ Archiefdienst Westfrieze Gemeenten, Hoorn.
- ❖ Notarieel Archief Medemblick, inv.nr. 3160.
- ❖ Oud-Rechterlijk Archief Medemblick, inv.nr. 5282.
- ❖ Oud Archief Medemblick, inv.nr. 52, bergnr. 1267C.

- ❖ Nationaal Archief, Den Haag.
- ❖ Archief Staten Generaal (ASG), inv.nr. 1.01.04 – 5486 en 5488

Heden berichten wij U de ontvangst van een pracht-sorteering

DAMES-, HEEREN- en KINDERSCHOENWERK,

zoowel in Zwart, Bruin en Lak.

Wij bieden U aan de beste kwaliteit tegen de
LAAGSTE PRIJZEN.

ZIET DE ETALAGE.

Beleefd aanbevelend,

J. BREED,

Nieuwstraat,

Medemblick.

Banketbakkerij E. J. DE GIT,

Nieuwstraat 42 — Medemblick.

Heden verkrijgbaar de

heerlijke Sneeuwballtjes, Moccakoekjes, Kattetongen,
fijne Weespermoppen, Zandmoppen, Vanillespritsjes
en 20 andere soorten koekjes, beslist fijn,
in concurrerenden prijs.

De Allerhande van een gulden p p. is ook goed.

Het adres voor:

lekker Krentebrood en Tulbanden, Gebakjes, Roomsoezen,
Taartpunten, Tompoesen.

— NEEMT EENS PROEF —

Aanbevelend, E. J. DE GIT.